

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO MODELIO**

2003 m. birželio 25 d. Nr. ISAK-897

Vilnius

Vadovaudamasis Švietimo ir mokslo ministerijos kolegijos 2003 m. balandžio 9 d. nutarimu Nr. 1.9.07-M1-12 „Dėl Pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio“ ir atsižvelgdamas į kolegijos posėdžio metu išsakytas pastabas ir pasiūlymus,

tvirtinu Pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelį (pridedama) bei Pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio įgyvendinimo 2003–2005 m. priemonių plano projektą (pridedama).

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

ALGIRDAS MONKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
Ministro 2003 m. birželio 25 d. įsakymu
Nr. ISAK-897

PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO MODELIS**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

Lietuvos švietimo plėtotės strategijos nuostatų 2003–2012 m. projekte nurodoma, kad tolesnę švietimo raidą privalu grįsti požiūriu į žmogų kaip į brangiausią turtą, vertą deramų investicijų. Pažymima, kad švietimo paskirtis – suteikti asmeniui savarankiško gyvenimo pagrindus ir socialinės kompetencijos bei mokytį gyventi nuolat kintant visuomenei. Atkreiptas dėmesys ir į vaikų sveikatą, psichologinės paramos šeimai ir mokyklai stiprinimo būtinumą.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekte teigiama, kad piliečiai pagal poreikį turi teisę gauti specialiąją, pedagoginę, psichologinę, socialinę pagalbą.

Švietimo ir mokslo ministerija jau penktus metus dirba trimis prioritetinėmis kryptimis, kurios įvardytos kaip prieinamumas, kokybė ir harmonizavimas, siekia kartu su Europos Sąjungos šalimis įgyvendinti Mokymosi visą gyvenimą memorandumą, o su Nacionaliniu švietimo forumu – UNESCO iniciatyvą suteikti kokybišką pagrindinį išsilavinimą visiems savo piliečiams.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 18 d. nutarime Nr. 330 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginių tikslų (prioritetų)“ teigiama, kad, sudarant 2004–2006 metų valstybės biudžetą ir rengiant atitinkamas programas, būtina užtikrinti švietimo, mokslo, nacionalinės kultūros ir sveikatingumo plėtrą.

Akivaizdu, kad kokybiškos švietimo paslaugos, mokymosi visą gyvenimą nuostatos, adekvati ir laiku teikiama psichologinė ir specialioji pedagoginė pagalba yra įmanoma valstybėje, turinčioje ne tik aiškiai apibrėžtus savo plėtros prioritetus, švietimo plėtros gaires, bet ir aiškų specialiosios, pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelį. Šis modelis turėtų ir galėtų atitikti modernios visuomenės, įvairių socialinių grupių, atviros įvairių gebėjimų ir amžiaus grupių asmenims švietimo sistemos poreikius, jeigu jo funkcionavimo struktūra būtų aiški, t. y. įvairiose institucijose dirbantys specialistai tarp savęs bendradarbiautų, bet nedubliuotų savo atliekamų funkcijų, be to, modelio įgyvendinimą būtina paremti turimais intelektualiais ir finansiniais ištekliais, nubrėžti aiškų specialiosios, psichologinės, pedagoginės pagalbos teikimo sistemos tobulinimo perspektyvą ateičiai. Švietimo ir mokslo ministerijos kolegijos 1995 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. 42 buvo patvirtintas „Pedagoginių psichologinių tarnybų sistemos modelis“ (toliau – Modelis), pagal kurį šalyje turėjo išsiskleisti trijų lygių tarnybos: pirmojo lygio – rajono, miesto savivaldybių pedagoginės psichologinės tarnybos, antrojo lygio –specializuotos apskrities pedagoginės psichologinės tarnybos (toliau – PPT) ir trečiojo – Pedagoginis psichologinis centras (toliau – PPC). Praėjus septyneriems metams tenka konstatuoti, kad realiai minėtu laikotarpiu formavosi kiek kitokia, negu buvo numatyta, specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo sistema ir ji nepakankamai tenkino išaugusius švietimo sistemos poreikius bei Vyriausybės vykdomą politiką, pagal kurią siekiama paslaugas priartinti arčiau šeimų, vaikų, ugdymo įstaigų, decentralizuoti švietimo sistemos valdymą, vis daugiau atsakomybės skiriant vietos savivaldos institucijoms.

Be to, šiuo metu specialioji pedagoginė psichologinė pagalba teikiama net 4 lygiais, tačiau nė vienas iš jų nefunkcionuoja visaverčiai. „Pedagoginių psichologinių tarnybų modelį“, patvirtintą 1995 metais, praktiškai pavyko įgyvendinti tik iš dalies, todėl jį būtina koreguoti ir tobulinti. Siūlomo Modelio įgyvendinimas padėtų formuoti tęstinę ir visiems prieinamą švietimo sistemą, padėtų užtikrinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę, siekti švietimo sistemos vidinės darnos ir dermės su valstybės siekais.

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

Pirmasis lygmuo. Kai kurios didesnės švietimo įstaigos turi savo psichologus, specialiuosius pedagogus, logopedus ir socialinius pedagogus. Švietimo įstaigose dirbantys logopedai veda specialius praktikumus kalbos ir komunikacijos sutrikimams šalinti, o specialieji pedagogai – pratybas žinių įsisavinimo spragoms įveikti ir atlieka kitas funkcijas, įvardytas specialiojo pedagogo pareiginėje instrukcijoje. Švietimo įstaigose dirbantys psichologai ir socialiniai pedagogai atitinkamai vykdo funkcijas, įvardytas mokyklų psichologo ir socialinio pedagogo pareiginėse instrukcijose. Ugdymo įstaigose dirbantys specialistai pagal savo kompetenciją teikia pirmines psichologines ir specialiąsias pedagogines paslaugas.

Specialiojo ugdymo įstatyme teigiama, kad kiekvienoje švietimo įstaigoje turi veikti specialiojo ugdymo komisija. Minėti specialistai turi dalyvauti šių komisijų veikloje. Specialiojo ugdymo komisijos atsako už specialiųjų poreikių vaikų ugdymą. Jos reguliariai vertina specialiųjų poreikių vaikų ugdymo rezultatus, numato optimalias tokių vaikų bendrojo ir specialiojo ugdymo kryptis. Kaimo vietovėse ir nedideliuose miesteliuose specialiojo ugdymo komisijos nėra reikiamos sudėties, dažnai nėra nė vieno specialisto, todėl negali suteikti tinkamos specialiosios pedagoginės, socialinės ir psichologinės pagalbos jos stokojantiems vaikams. 2001/2002 mokslo metais bendrojo lavinimo mokyklose dirbo 630 logopedų, 737 specialieji pedagogai, 250 psichologų, 445 socialiniai pedagogai, 64 kiti pedagoginiai darbuotojai (kineziterapeutai, gydamosios mankštos specialistai), tačiau jų pasiskirstymas kaimo ir miesto mokyklose yra netolygus.

Rajonų savivaldybių teritorijoje vienam logopedui tenka 1129 mokiniai, vienam specialiajam pedagogui – 2115, vienam psichologui – 4487, vienam socialiniam pedagogui – 1297. Palyginkime: miestų savivaldybių teritorijoje vienam logopedui tenka 923, vienam specialiajam pedagogui – 2504, vienam psichologui – 1579, vienam socialiniam pedagogui – 1418. Taigi matome, kad rajonų savivaldybių teritorijoje ypač trūksta psichologų. 2002/2003 mokslo metais Lietuvoje 90 850 vaikų buvo ugdomi 686 ikimokyklinio ugdymo įstaigose, t. y. lopšeliuose-darželiuose bei darželiuose. Taip pat ikimokyklinio amžiaus vaikai buvo ugdomi darželiuose-mokyklose bei ikimokyklinio ugdymo grupėse, veikiančiose bendrojo lavinimo mokyklose. Šiose įstaigose dirbo 603 logopedai, 174 specialieji pedagogai ir 39 psichologai. Taigi vienam logopedui tenka 151 vaikas, specialiajam pedagogui – 522, o psichologui – net 2 329 vaikai. Daugumoje ikimokyklinio ugdymo įstaigų veikė specialiojo ugdymo komisijos, turinčios po vieną specialistą, dažniausiai – logopedą.

Deja, tik nedaugelio švietimo įstaigų specialiojo ugdymo komisijos sudarytos iš visų reikiamų specialistų, t. y. jose yra trys specialistai – psichologas, specialusis pedagogas, logopedas. Šios mokyklos sudaro tik labai nedidelę Lietuvos mokyklų dalį. Apibendrinus 38 savivaldybių pateiktus duomenis, aiškėja, kad tik 37 mokyklose iš 569 veikė specialiojo ugdymo komisijos, sudarytos iš visų reikiamų specialistų. Taigi tik 6,5 procento bendrojo lavinimo mokyklų, esančių 38 savivaldybių teritorijose, turi specialistų komandas, pajėgiančias atlikti kompleksinį moksleivio tyrimą ir įvertinimą. Tarp komisijų vyrauja (tokių yra apie 90 procentų) turinčios po 1 specialistą, dažniausiai – logopedą arba specialųjį pedagogą.

Abejotina, ar šitokia Specialiojo ugdymo komisija, kurioje yra tik logopedas ar specialusis pedagogas, yra pajėgi objektyviai įvertinti vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius ir skirti dalyko(-ų) programos modifikavimą. Tik specialistų komanda, atlikusi kompleksinį pedagoginį ir psichologinį tyrimą ir vertinimą, gali teikti tinkamas rekomendacijas dėl tolesnio ugdymo, konsultacinę pagalbą mokyklos pedagogams, moksleiviui, šeimai. Kiekvieno specialisto kompetencija šiuo atveju gali turėti lemiamos reikšmės moksleivio tolesnio ugdymo kokybei.

Taigi tenka pripažinti, kad ugdymo įstaigose specialistų teikiamos pirmojo lygmens specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos paslaugos liko nepakankamai išplėtos, todėl būtina peržiūrėti ugdymo įstaigų specialiojo ugdymo komisijų funkcijas, ieškoti naujų ugdymo įstaigų specialiojo ugdymo komisijų ir PPT bendradarbiavimo būdų, maksimaliai panaudojant turimus specialistų išteklius.

Antrasis lygmuo. Savivaldybių lygmens pedagoginės psichologinės tarnybos teikia specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą ugdymo įstaigoms, neturinčioms savo specialistų, bei skiria specialųjį ugdymą visais atvejais, kai specialiojo ugdymo komisijose nėra nė vieno

specialisto arba kai bendrojo lavinimo programos būtina adaptuoti. Visos šios tarnybos atlieka psichologinį ir pedagoginį vaiko įvertinimą, tačiau tik didesnės jų aktyviai prisideda prie visuomenės švietimo ir pedagogų bei psichologų profesinės kompetencijos tobulinimo, atlieka psichologinį vaikų, jų tėvų, mokytojų konsultavimą, rengia psichologinės savitarpio paramos bei korekcijos grupes vaikams, konsultuoja tėvus dėl įvairių socialinės raidos, emocijų ir elgesio sutrikimų bei vykdo įvairias prevencines programas.

Realiai tik 26 savivaldybėse susikūrė savivaldybių lygmens tarnybos, tačiau net 34 tokių tarnybų ligi šiol neįsteigė. Viena iš priežasčių – jų teritorijas aptarnavo PPC specialistai arba apskrities įsteigta (Marijampolėje) PPT, taigi jos nebuvo

pakankamai motyvuotos pačios steigti PPT, jas finansuoti, t. y. prisiimti atsakomybę už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą savivaldybių teritorijose. Be to, esamos teisinės bazės netobulumas taip pat neskatino savivaldybių steigti PPT – nepakankamai aiškiai apibrėžta savivaldos institucijų atsakomybė už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą. Vietos savivaldos įstatyme nenumatyta specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimas, Specialiojo ugdymo įstatyme nepakankamai aiškiai atskirta apskrities ir savivaldybės atsakomybė už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą gyventojams.

Menka šio lygmens tarnybų plėtra susijusi ir su kitomis priežastimis – trūksta specialistų ir lėšų, ypač jaučiamas psichologų stygius rajonų savivaldybėse. Dauguma veikiančių PPT neturi reikiamo specialistų skaičiaus. Vadovaudamasi Bendraisiais rajono, miesto pedagoginės-psichologinės tarnybos nuostatais, 1995 m. sausio 26 d. patvirtintais Švietimo ir mokslo ministerijos kolegijos nutarimu Nr. 3, savivaldybės lygmens pedagoginę psichologinę tarnybą steigia savivaldybė, jei mieste arba rajone yra ne mažiau kaip 5 000 iki 18 metų amžiaus vaikų. Nuostatai reglamentuoja, kad tarnyba aptarnauja vaikus iki 18 metų amžiaus arba iki 21, jei yra tokio amžiaus moksleivių. Optimalus vaikų skaičius tarnybos psichologo etatui – 2000, specialiojo pedagogo etatui – 4000, logopedo etatui – 4000, gydytojo neurologo etatui – 8000 vaikų. „Pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio įgyvendinimo 2003–2005 metais priemonių plane“ numatyta parengti naują bendrųjų pedagoginių psichologinių tarnybų veiklos nuostatų redakciją.

Be to, daugelio PPT materialinė bazė yra skurdi, jos neturi reikiamos kompiuterių įrangos, tyrimo metodikų.

Savivaldybių pavaldumo PPT tenka didžiulė atsakomybė skiriant specialųjį ugdymą, užtikrinant psichologines, specialiojo ugdymo paslaugas įvairioms gyventojų grupėms, ugdymo įstaigoms, pedagogų bendruomenei. Akivaizdu, kad savivaldybių nuostata šių tarnybų plėtros ir aprūpinimo aspektais turėtų būti kur kas pozityvesnė, nes nevisavertis šio lygmens funkcionavimas skaudžiai atsiliepią vaikų ugdymo ir gyvenimo kokybei, švietimo paslaugų prieinamumui.

Kita vertus, savivaldybėse veikiančios PPT turėtų kur kas aktyviau bendradarbiauti su jų teritorijoje esančiomis ugdymo įstaigomis, veikti kaip mobilios komandos, aptarnaujančios ugdymo įstaigas, teikiančios prioritetą toms iš jų, kurių specialiojo ugdymo komisijos neturi visų reikiamų specialistų. Be to, PPT, kurios yra skirtingos tiek jose dirbančių specialistų santykiu, specializacija, materialinėmis galimybėmis, turėtų aktyviau bendradarbiauti tarp savęs. Šitaip būtų veiksmingiau panaudojami turimi intelektualiniai išteklių, didesnis skaičius vaikų ir jaunuolių gautų kokybiškas paslaugas, mažėtų praradusių motyvaciją mokytis, „nubyrėjusių“ mokinių bei nusivylusių visuomene, neradusių sau joje vietos, neatskleidusių savo gebėjimų.

Savivaldybių lygmens PPT steigimosi plėtra, profesionali specialistų pagalba mokytojams teigiamai veiktų ugdymo įstaigų bendruomenę. Mokytojų požiūris į rizikos grupės, psichologinių problemų, specialiųjų ugdymosi poreikių turinčius vaikus ir jaunuolius taptų pozityvesnis, ugdymo procesas – kokybiškesnis.

Trečiasis lygmuo. Apskričių lygmens pedagoginė psichologinė tarnyba susikūrė tik vienoje apskrityje – Marijampolėje. Čia ji atlieka antrojo ir iš dalies trečiojo lygmens tarnybų funkcijas. Šioje apskrityje savivaldybių lygmens tarnybų nėra, todėl šiai tarnybai tenka nepamatuotai dideli krūviai – 37 000 vaikų vienam specialistui, tarnyba priversta orientuotis į specialiųjų poreikių vaikų

įvertinimo ir konsultavimo funkciją. Pagal galimybes ši tarnyba teikia metodinę pagalbą apskrities švietimo įstaigoms.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 92 „Dėl ministerijų ir Vyriausybės įstaigų kai kurių įgaliojimų, objektų bei atitinkamų materialinių ir finansinių išteklių perdavimo apskričių administracijoms“ Pedagoginio psichologinio centro skyriai turėjo būti perduoti apskritims. Nutarimo įgyvendinti nepavyko, nes apskričių viršininkai atsisakė perimti šiuos skyrius dėl nepakankamo finansavimo, reikalingo šių tarnybų išlaikymo ir valdymo išlaidoms padengti, bei akivaizdus specialistų stygiaus, metodinės bazės skurdumo. Buvo akivaizdu, kad apskrities lygmens pedagoginėse psichologinėse tarnybose turėtų dirbti įvairios specializacijos, itin aukštos kvalifikacijos pedagogai ir psichologai, išmaną asmenų, turinčių retai pasitaikančių sutrikimų, pedagoginio ir psichologinio tyrimo bei ugdymo problemas; šios tarnybos turėtų būti aprūpintos tyrimo metodikomis, užtikrinančiomis kokybišką ir patikimą pedagoginį bei psichologinį asmens įvertinimą bei rekomendacijų dėl jo tolesnio ugdymo parengimą.

Norėtusi atkreipti dėmesį į tai, kad specifinę konsultacinę ir metodinę pagalbą šalies mastu vis aktyviau ėmė teikti kurčiųjų, aklųjų bei kiti ugdymo centrai. Šiuose centruose yra sutelktos pagrindinės specialiųjų pedagogų, turinčių atitinkamas specializacijas, pajėgos. Ateityje šių centrų, pastaraisiais metais šalies mastu teikiančių specialiųjų pedagoginę ir psichologinę pagalbą, funkcijos galėtų būti papildytos ir jie šalia kitų galėtų atlikti vaiko pedagoginio ir psichologinio įvertinimo bei konsultavimo funkcijas.

Taigi patirtis parodė, kad šaliai, turinčiai nedidelę gyventojų populiaciją, ribotus specialistų bei finansų išteklius, netikslinga kurti šio lygmens tarnybų. Tai patvirtina ir kitose Europos šalyse egzistuojantys pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modeliai bei vyraujančios tendencijos: ypač aukštos kvalifikacijos, retą specializaciją turintys specialistai yra susitelkę specialiuosiuose metodiniuose ugdymo centruose, be to, specialioji pedagoginė ir psichologinė pagalba teikiama savivaldybėse, kurių atsakomybę šioje srityje apibrėžia įstatymai.

Ketvirtasis lygmuo. Pedagoginis psichologinis centras su specialistų komandomis 8 apskričių centruose.

Pedagoginio psichologinio centro specialistai, dirbantys apskričių centruose, teikia pedagoginę psichologinę pagalbą vaikams, jų tėvams (ar vaiko globėjams, rūpintojams) bei švietimo įstaigoms likusiose 34 savivaldybėse, neturinčiose pedagoginių psichologinių tarnybų, taigi atlieka savivaldybių lygmens tarnybų funkcijas, taip pat pagal galimybes vykdo apskričių lygmens tarnybų funkcijas. Kai kuriose apskrityse Pedagoginio psichologinio centro Šiaulių, Utenos, Klaipėdos skyriai įkūrė regionines pedagoginių psichologinių tarnybų specialistų savipagalbos grupes, kurios formuoja apskrityse vykdomos pedagoginės psichologinės pagalbos vaikams, šeimai, įstaigoms strategiją ir prioritetus. Visi Centro skyriai pagal savo galimybes ir kompetenciją organizuoja metodinius renginius savivaldybių lygmens tarnyboms, esančioms tose apskrityse, bei kvalifikacijos tobulinimo seminarus specialistams, dirbantiems apskrities švietimo įstaigose. Tačiau šios tarnybos neįgijo specializuotų tarnybų statuso, ateityje numatoma specializuotą vaikų, turinčių klausos ir regėjimo sutrikimų, didelių elgesio ir emocijų sutrikimų, kompleksinio įvertinimo bei konsultavimo funkciją perduoti Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldiams šalies aklųjų, kurčiųjų, žymių elgesio ir emocijų sutrikimų turinčių vaikų ir jaunuolių ugdymo centrums.

Pedagoginis psichologinis centras vykdo Švietimo ir mokslo ministerijos pavestas užduotis, formuojant specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo politiką šalyje; rengia teisinę, norminę dokumentų bazę, užtikrinančią tinkamą specialiųjų poreikių vaikų pedagoginį ir psichologinį įvertinimą bei specialiojo ugdymo skyrimą, dalyvauja rengiant Švietimo ir mokslo ministerijos prevencines socialinės ir psichologinės pagalbos vaikams, šeimoms, švietimo institucijoms programas ir projektus, rūpinasi pedagoginių psichologinių tarnybų specialistų kvalifikacijos tobulinimu, pedagoginio, psichologinio tyrimo metodikų rengimo klausimais, diegia vientisą vaikų pedagoginio psichologinio įvertinimo ideologiją: parengta pedagoginė psichologinė raidos sutrikimų klasifikacija, sukurti vaikų specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimo kriterijai ir bendrieji šių vaikų pedagoginio psichologinio įvertinimo principai. Tačiau šie procesai buvo

nepakankamai derinami bendruose renginiuose, suburiant PPC, PPT specialistus bendroms diskusijoms ir problemų sprendimo paieškai.

Pedagoginis psichologinis centras kartu su Vilniaus universitetu 1999-2001 metais organizavo ir vykdė WISC-III intelekto tyrimo metodikos adaptavimo ir standartizavimo darbus Lietuvoje. Į juos taip pat buvo įtraukti ugdymo įstaigų ir savivaldybių pedagoginių psichologinių tarnybų psichologai ir VU magistrantai.

Tačiau šiuo metu egzistuojančio PPC veikla šalies mastu buvo nepakankama, o savivaldybių lygmens PPT aiškiai trūko metodologinės pagalbos, PPC bendradarbiavimas su PPT buvo vangus, PPC nedisponavo išsamia informacija apie savivaldybių lygmens tarnybų būklę, tarp savivaldybių lygmens ir šalies lygmens PPC bendradarbiavimas buvo nepakankamas nei kiekybine, nei kokybine prasme.

Kai kurios Specialiojo ugdymo įstatymą papildančių aktų nuostatos praktiškai sunkiai pritaikomos, jas reikia peržiūrėti bei koreguoti – o tai įmanoma atlikti tik bendromis šalies specialistų pastangomis, geranoriškai bendradarbiaujant.

Vadovaujantis situacijos analize darytina išvada, kad PPC neatliko savo pagrindinių funkcijų, nepateisino šalies pedagogų ir psichologų bendruomenės lūkesčių. Kyla klausimas dėl neveiksmingai veikiančio PPC tolesnio egzistavimo tikslingumo.

Pagrindinės priežastys, nulėmusios būtinumą koreguoti ir tobulinti 1995 m. patvirtinto Modelio struktūrą:

Pirmasis lygmuo:

– Minėtu laikotarpiu formavosi ir stiprėjo specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose, esančių arčiausiai vaikų, komandos: didėjo logopedų, specialiųjų pedagogų, psichologų skaičius, stiprėjo komandų darbas, taip formavosi pirmasis lygmuo. Šių specialistų vaidmuo ypač sustiprėjo 1998 m. priėmus Specialiojo ugdymo įstatymą, kuriame numatyta, kad kiekvienoje ugdymo įstaigoje turi veikti Specialiojo ugdymo komisija.

– Tačiau Modelyje (1995) šių specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose ir teikiančių specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą, dalyvaujančių specialiojo ugdymo komisijų darbe, paslaugos nebuvo išskirtos į atskirą lygmenį.

– Deja, daugumoje Lietuvos mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų šios komisijos teturi po 1 specialistą, tik nedaugelis gali veikti visaverčiai, kompetentingai atlikti savo funkcijas, reglamentuotas švietimo ir mokslo ministro 2000 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. 1057 „Dėl švietimo įstaigų specialiojo ugdymo komisijų sudarymo ir darbo organizavimo tvarkos“.

– Neigiamos įtakos specialiojo ugdymo komisijų darbui turi ir tai, kad mokytojai, tiesiogiai dirbantys su vaikais, kuriems būtina modifikuoti ar adaptuoti bendrojo lavinimo mokyklos dalyko(-ų) programą(-as), nėra šiam darbui pasirengę ir realios pagalbos nei vaikai, nei mokytojai nesulaukia. Taigi nepajėgių visaverčiai funkcionuoti įstaigų specialiojo ugdymo komisijų veikla praranda prasmę, o pačios komisijos – autoritetą.

– Labai opi problema –psichologinės pagalbos teikimas ugdymo įstaigose, ypač kaimo vietovėse, kur esama didelio atotrūkio tarp šių specialistų, dirbančių didžiuosiuose miestuose ir kaimo vietovėse, skaičiaus.

Antrasis lygmuo:

– (1995 metų Modelyje šis lygmuo buvo įvardytas pirmuoju).

– Nuo 1996 m. Lietuvoje savivaldybės įkūrė net 26 PPT. Šių tarnybų specialistų komandos stengiasi dirbti mobilių komandų principu, palaikyti ryšius su ugdymo įstaigų specialiojo ugdymo komisijomis bei įvairiomis institucijomis, esančiomis savivaldybių teritorijoje.

– Tačiau dauguma jų turi labai menkus specialistų išteklius ir skurdžią metodinę bazę, yra nepakankamai kompiuterizuotos. Net 34 savivaldybės tokių tarnybų neįkūrė: nebuvo motyvuotos, trūko lėšų, specialistų, ypač psichologų kaimiškose savivaldybėse.

– Viena iš priežasčių, dėl kurios PPT plėtra vyko nepakankamai sparčiai: 1995 m. nebuvo parengtas detalus Modelio įgyvendinimo priemonių planas, numatantis savivaldybių lygmens tarnybų kūrimosi plėtrą; savivaldybės nebuvo pakankamai motyvuotos kurti PPT (jas aptarnavo

PPC specialistai); ligi šiol nebuvo vieno požiūrio į specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą ir jos plėtrą, į tokios pagalbos teikimo strategiją.

– Vietos savivaldos institucijų atsakomybė teikiant specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą buvo nepakankamai apibrėžta Vietos savivaldos įstatyme.

– Besikuriančioms ir veikiančioms savivaldybių PPT trūko metodinės, koordinacinės PPC paramos.

Trečiasis lygmuo:

– Šalies mastu trečiojo lygmens pedagoginė psichologinė tarnyba nesusiformavo.

Ketvirtasis lygmuo:

– Strateginis specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo šalies mastu planavimas buvo nepakankamas. Švietimo ir mokslo ministerijos kolegijos 1995 m. lapkričio 2 d. nutarimu Nr. 42 priimtas Modelis nebuvo įgyvendintas.

– 2003 m. birželio 25 d. priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 824 „Dėl kai kurių centrinio valdymo institucijų vykdomų funkcijų decentralizavimo ir dekoncentravimo koncepcijos patvirtinimo“. 14.2 šio nutarimo punktas nurodo: „pertvarkant Švietimo ir mokslo ministerijos Pedagoginio psichologinio centro struktūrą, jo skyrių funkcijos bus perduotos savivaldybėse steigiamoms pedagoginėms psichologinėms tarnyboms (iki 2005 m. sausio 1 dienos)“.

– Tobulinant pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo sistemą, numatoma pakeisti PPC pavadinimą (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras), nuostatus, struktūrą, etatų sąrašą ir deleguoti naujų funkcijų. Ši institucija koordinuotų specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą šalyje ir atlieptų švietimo plėtros strategines nuostatas.

III. PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO MODELIO STRUKTŪRA

Siūloma trijų lygmenų pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio struktūra:

Pirmasis lygmuo

Paskirtis:

Pirmojo lygmens paskirtis –teikti pirminę specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą arčiausiai vaiko esančioje aplinkoje, ugdymo įstaigos pedagogams teikti metodinę pagalbą, šviesti įstaigos bendruomenę, šeimas ugdymo ir psichologiniais klausimais.

Specialistai:

Tai ugdymo įstaigose dirbantys specialistai: specialieji pedagogai, logopedai, psichologai, socialiniai pedagogai.

Turinys:

Mokyklų psichologai bei socialiniai pedagogai pagal savo kompetenciją dirba konsultacinį darbą, tiria ugdymo įstaigų problemas, kaupia ir analizuoja mokyklų situaciją atspindinčius duomenis, vykdo PPT parengtas prevencines programas, šviečia mokyklos pedagogus, vaikus ir jų tėvus aktualiomis psichologinėmis temomis. Šie specialistai profesiskai kuruojami PPT specialistų.

Specialieji pedagogai ir logopedai įvertina vaikų specialiuosius ugdymosi poreikius, aptaria individualius darbo su vaiku planus, programas, būdus, metodus, tempą, teikia rekomendacijas su vaiku dirbančiam pedagogui bei tėvams.

Smulkiau pagrindines pirmojo lygio specialistų veiklos kryptis reglamentuoja švietimo ir mokslo ministro 2000 m. rugpjūčio 17 d. įsakymas Nr. 1057 „Dėl švietimo įstaigų specialiojo ugdymo komisijų sudarymo ir darbo organizavimo tvarkos“ bei specialistų pareigybių aprašymai.

Antrasis lygmuo

Paskirtis:

Antrojo lygmens paskirtis – teikti specialiąją, pedagoginę ir psichologinę pagalbą, jei jos negali suteikti pirmojo lygmens specialistai dėl jų pačių stygiaus arba specializacijos stokos.

Savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba yra savivaldybės biudžetinė švietimo įstaiga, teikianti specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą vaikams, tėvams (ar vaiko globėjams, rūpintojams), gyvenantiems savivaldybės teritorijoje ir joje veikiančioms švietimo ir vaikų globos įstaigoms.

Specialistai:

Šio lygmens tarnybose dirba psychologai, įvairių specializacijų turintys specialieji pedagogai, logopedai, socialiniai pedagogai, gydytojai neurologai, psichiatrai.

Turinys:

Tarnybų specialistai kaupia ir analizuoja informaciją apie sudėtingas psichologines problemas, bendrąsias miesto, rajono ugdymo įstaigų bendruomenių psichologinio klimato tendencijas. Tuo remdamiesi, rengia prevencines programas, teikia informaciją visuomenei, inicijuoja metodikų kūrimą, inovacijų diegimą, atlieka tyrimus vaiko brandai bei intelektui įvertinti, pagal kuriuos ugdymo įstaigos gali taikyti ugdymo programas, padedančias vaikams adaptuotis visuomenėje ir įsisavinti mokymo medžiagą. Didžiuosiuose miestuose veikiančios tarnybos, turinčios didesnę specialistų skaičių, gali specializuotis tam tikroje srityje, teikti savo paslaugas kitų savivaldybių gyventojams, steigėjams sudarius sutartis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimas Nr. 194 „Dėl vaiko teisių apsaugos valdymo srities priskyrimo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir kitų ministerijų kompetencijos nustatymo“ įpareigoja Švietimo ir mokslo ministeriją kartu su savivaldybių institucijomis rūpintis pedagoginės ir psichologinės pagalbos vaikams prieinamumu.

Trečiasis lygmuo

Paskirtis:

Trečiojo lygmens paskirtis – formuoti specialiosios, pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo šalies mastu strategiją ir jos įgyvendinimą.

Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras yra biudžetinė įstaiga, kurios steigėjas – Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Specialistai: Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centre dirbtų psychologai, įvairių specializacijų turintys specialieji pedagogai, logopedai, socialiniai pedagogai, projektų vadybininkai ir kt. specialistai.

Turinys:

Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras kartu su Švietimo ir mokslo ministerija formuotų specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo šalyje prioritetus; vykdytų specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo šalyje stebėseną, koordinuotų antrojo lygmens pedagoginių psichologinių tarnybų veiklą, tirtų jų poreikius, kurtų aprūpinimo specialiosiomis mokymo priemonėmis bei metodine medžiaga sistemą šalyje ir diegtų jos plėtrą; analizuotų kylančias problemas ir telktų laikinas ekspertų grupes joms spręsti; plėtotų teorinius ir metodinius vaikų, turinčių specialiųjų pedagoginių arba psichologinių problemų, įvertinimo ir konsultavimo bei specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos jiems, jų tėvams (ar vaiko globėjams, rūpintojams), pedagogams, švietimo ar vaikų globos įstaigoms teikimo pagrindus; rengtų prevencijos programas ir projektus švietimo įstaigoms; šeimoms, vaikams; rūpintūsi vaikų pedagoginio, logopedinio, psichologinio vaikų įvertinimo metodikų rengimu, leistų specialiąją pedagoginę ir psichologinę literatūrą; organizuotų kvalifikacijos tobulinimo renginius. Šalies lygmeniu veikiančios institucijos funkcijas apibrėš jos nuostatai.

IV. RYŠIAI TARP ATSKIRŲ PEDAGOGINĖS PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO LYGMENŲ

Ryšiai tarp visų modelių sudarančių institucijų palaikomi bendradarbiaujant arba sutarčių pagrindu. Savivaldybių lygmens pedagoginės psichologinės tarnybos palaiko glaudžius ryšius su visomis jų aptarnaujamoje teritorijoje esančių švietimo įstaigų specialiojo ugdymo komisijomis, ugdymo įstaigomis, pedagoginės ir psichologinės pagalbos ieškančiais vaikais, jų tėvais, pedagogais, kitomis vaikais besirūpinančiomis, taip pat ir nevyriausybinėmis, organizacijomis. Jei

švietimo įstaigos Specialiojo ugdymo komisija ar pavieniai specialistai negali išspręsti vaiko pedagoginių psichologinių problemų, šio lygmens specialistai kreipiasi į juos aptarnaujančią pedagoginę psichologinę tarnybą. Visi švietimo įstaigose dirbantys pedagogai ir įstaigų administracija, taip pat ir patys moksleiviai bei jų tėvai, gali kreiptis į tarnybą ir gauti numatytas nemokamas pedagogines ir psichologines paslaugas. Vaikai, tėvai, pedagogai kreipiasi į pedagoginę psichologinę tarnybą savarankiškai arba rekomendavus švietimo įstaigos Specialiojo ugdymo komisijai. Ginčytinų raidos sutrikimų bei pedagoginių ir psichologinių problemų atvejais – į Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centrą, kuriame ekspertų grupės nustatytu laiku nagrinėja šiuos atvejus. Šeimos su vaikais gali savarankiškai arba pagal savivaldybių tarnybų ar naujai įsteigtos institucijos rekomendacijas kreiptis pagalbos į Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžias įstaigas (psichinės sveikatos centrus, Vaiko raidos centrą ir kt.). Visais atvejais, esant sudėtingiems raidos sutrikimams, ypač socialinės raidos, visi modelyje įvardyti lygmenys bendradarbiauja su kitomis institucijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis, besirūpinančiomis vaikais.

Ryšiai tarp sistemos lygmenų grindžiami demokratiniais principais: bendradarbiavimu, viešumu, kolegialiu veiklos planavimu, abipuse atsiskaitomybe. Dokumentų projektai, reglamentuojantys pedagoginių psichologinių tarnybų darbą ir specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą vaikams, tėvams (ar vaiko globėjams, rūpintojams), pedagogams rengiami bendrose darbo grupėse, kuriose dirba visų pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo lygmenų atstovai, taip pat kviečiami Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistai. Jų įgyvendinimo rezultatai yra viešai skelbiami ir aptariami kolegialiai, dalyvaujant Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro, pedagoginių psichologinių tarnybų, Švietimo ir mokslo ministerijos atstovams bei specialiojo ugdymo komisijų pirmininkams.

V. MODELIO ĮGYVENDINIMO ETAPAI

Modelis bus įgyvendinamas trimis etapais:

Pirmasis etapas: jis truks nuo Modelio patvirtinimo datos iki 2003 m. rugsėjo 1 d. Tai parengiamasis modelio įgyvendinimo etapas. Jo metu bus keičiamas PPC pavadinimas, nuostatai, struktūra, etatų sąrašas. Parengta ir patvirtinta naujoji Bendrųjų pedagoginių psichologinių tarnybų nuostatų redakcija, savivaldybių merams bus išaiškintos Modelio įgyvendinimo prielaidos.

Antrasis etapas: nuo 2003 m. rugsėjo 1 iki 2003 m. gruodžio 31 d. Šiame etape Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija ir tos savivaldybės, kurios norės artimiausiu laiku įsteigti pedagogines psichologines tarnybas, pasirašys sutartis.

Šiuo laikotarpiu 5-8 savivaldybės įsteigs pedagogines psichologines tarnybas savo teritorijose.

Trečiasis etapas: nuo 2004 m. sausio 1 iki 2004 m. gruodžio 31 d. pedagoginės psichologinės tarnybos steigiamos tose savivaldybėse, kuriose iki 2004 m. sausio jos nebuvo įsteigtos. Sudaromos bendradarbiavimo dėl specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo sutartys tarp savivaldybių, kurios nebus įsteigusios savo tarnybų. Numatoma pedagoginių psichologinių tarnybų steigimosi plėtros programa, kurią formuoja valstybė. Šis Modelio įgyvendinimo etapas tęsiasi iki 2005 m. gruodžio 31 d.

VI. FINANSAVIMAS

Modelio įgyvendinimui reikėtų 3 572 000–3 872 000 litų.

VII. LAUKIAMAS MODELIO ĮGYVENDINIMO REZULTATAS

Šalyje veiks trijų pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo lygmenų sistema. Pedagoginės psichologinės tarnybos bus įsteigtos visose savivaldybėse, šalies gyventojams pagal

poreikį arčiausiai gyvenamosios vietos teikiamos kokybiškos specialiosios pedagoginės ir psichologinės paslaugos.

**PEDAGOGINĖS IR PSICHOLOGINĖS PAGALBOS TEIKIMO MODELIO
ĮGYVENDINIMO 2003–2005 METAIS PRIEMONIŲ PLANAS**

Tikslai	Uždaviniai	Priemonės pavadinimas	Įvykdymo terminas	Atsakingas vykdytojas	Lėšos	Laukiamas rezultatas
1. Patobulinti teisinę bazę, reglamentuojančią SUP turinčių asmenų ugdymą ir mokymą(si)	1.1. Peržiūrėti Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį lydinčiųjų teisės aktų nuostatas, susijusias su specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimu	1.1.1. Inicijuoti Specialiojo ugdymo įstatymo ir jį papildančių teisės aktų pataisas, derinant su Švietimo įstatymo naują redakcija bei įvardijant savivaldybių atsakomybę už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą	2003 m.	Švietimo ir mokslo ministerija	8 000 litų (ŠMM programų lėšos)	Įstatyme įvardijama savivaldybių atsakomybė už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą asmenims, gyvenantiems savivaldybės teritorijoje. Įstatymo nuostatos dera su naująja Švietimo įstatymo redakcija. Peržiūrėti 4 dokumentai
	1.2. Peržiūrėti Vietos savivaldos įstatymą	1.1.2. Inicijuoti Vietos savivaldos įstatymo pataisas, įvardijant savivaldybių atsakomybę už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą gyventojams	2003 m.	Švietimo ir mokslo ministerija	–	Įstatyme apibrėžiama savivaldybių atsakomybė už specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimą asmenims, gyvenantiems savivaldybės teritorijoje. Įstatymo nuostatos dera su naująja Švietimo įstatymo redakcija, patikslintu Specialiojo ugdymo įstatymu
2. Garantuoti laiku teikiamą kokybišką ir kompleksinę specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą šalies gyventojams	2.1. Pasiiekti, kad PPC kartu su Švietimo ir mokslo ministerija aktyviai formuotų švietimo politiką ir koordinuotų	2.1.1. Pakeisti PPC pavadinimą (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras), nuostatus, struktūrą, etatų sąrašą	2003 m.	Švietimo ir mokslo ministerija		Pakeistas PPC pavadinimas (Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras), nuostatai, struktūra, etatų sąrašas. Ši įstaiga kartu su ŠMM aktyviai formuoja

	specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo sistemą šalies mastu					švietimo politiką, koordinuoja specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo sistemą
	2.2. Skatinti specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo prieinamumą savivaldybėse, pasiekti, kad kiekvienoje savivaldybėje būtų įkurta PPT	2.2.1. Parengti naujus PPT bendruosius veiklos nuostatus	Iki 2003 m. gruodžio 1 d.	Švietimo ir mokslo ministerija, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, Savivaldybių PPT vadovų asociacija	2000 Lt (ŠMM programų lėšos)	Patvirtinti nauji savivaldybių PPT bendrieji nuostatai, savivaldybių PPT registre naujai apibrėžiamas jų statusas – „švietimo įstaigos, teikiančios specialiąją pedagoginę ir psichologinę pagalbą“
		2.2.2. Savivaldybių merams paaiškinti Specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimo modelio įgyvendinimo sąlygas	Iki 2003 m. rugšėjo 1 d.	Švietimo ir mokslo ministerija		Savivaldybių merai informuoti apie Modelį ir jo įgyvendinimo svarbą, supranta savo vaidmenį ir atsakomybę, inicijuoja naujų PPT steigimą 5-8 savivaldybėse
		2.2.3. Įsteigti pedagogines psichologines tarnybas 5-8 savivaldybėse, kuriose jos dar neįsteigtos (antrasis Modelio įgyvendinimo etapas)	Nuo 2003 m. liepos 1 d. iki 2003 m. gruodžio 31 d.	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	500 000-800 000 litų (ŠMM)	5-8 savivaldybėse įsteigiamos tarnybos
		2.2.4. Inicijuoti pagreitintą specialistų, kurių trūkumas stabdo PPT steigimąsi arba visavertį funkcionavimą savivaldybėse, rengimą	2003–2005 m.	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	ŠMM ir savivaldybių lėšos (ŠMM lėšos, 15 000 litų) 3 metams	10 mokytojų, sudarę su savivaldybėmis sutartis dėl studijų finansavimo, įgyja psichologo kvalifikaciją. Minėtų savivaldybių PPT veikla tampa visavertė
		2.2.5. Įsteigti pedagogines	Nuo 2004 m.	Švietimo ir mokslo	Reikėtų: 2 500 000 litų (iš jų 1	26-29 savivaldybės

		psichologines tarnybas 26-29 savivaldybėse, kuriose jos dar neįsteigtos (trečiasis Modelio įgyvendinimo etapas)	sausio 1 d.	ministerija, savivaldybės	000 000 litų – ŠMM programų lėšos)	įkurs funkcionalias pedagogines psichologines tarnybas. Pagerės specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos teikimas šalies gyventojams. Ugdymo įstaigų specialistų ir PPT bendradarbiavimas taps aktyvesnis, pagerės ugdymo kokybė. Pagerėja vaikų ir jaunuolių ugdymo kokybė bei mokytojų motyvacija ugdyti problemų turinčius vaikus ir jaunuolius
		2.2.6. Teikti metodinę pagalbą naujai įsteigtoms PPT	2003 m., 2004–2005 m.	ŠMM, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras	Savivaldybių lėšos	2003 m. surengta 16 seminarų: 8 PPT (50 asmenų, tarp jų ir vadovų) išmokyta; 2004–2005 m. surengta 20 seminarų: 26 naujai įsteigtų PPT (160 asmenų) išmokyta. Savivaldybėse įkurtų PPT veikla sklandi, atitinka veiklos nuostatus, steigėjų, gyventojų, pedagogų bendruomenės lūkesčius
		2.2.7. Parengti logopedų, specialiųjų pedagogų ir psichologų pareiginius nuostatus	2004 m.	ŠMM	7000 litų (ŠMM programų lėšos)	Specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose, savivaldybių PPT bei Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centre, funkcijos aiškiai apibrėžtos ir atitinka kiekvieno Modelio lygmens paskirtį. Pagerėja specialistų darbo kokybė ir tarpusavio bendradarbiavimas
	2.3. Stiprinti	2.3.1.	2003–	ŠMM,	130 000 litų	Specialiosios

	materialinę ir metodinę Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centro bei PPT bazę	Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centrą bei jau veikiančias PPT aprūpinti tyrimo metodikomis ir specialistus išmokyti jomis naudotis	2004 m.	savivaldybės	(savivaldybių lėšos)	pedagogikos ir psichologijos centras bei dabar veikiančios 26 PPT aprūpintos Weksler ir DISCO metodikomis (po 1 komplektą). Specialieji vaikų ugdymosi poreikiai, psichologinės problemos įvertintos kokybiškai, pradinėse stadijose, parengtos tinkamos rekomendacijos dėl tolesnio ugdymo ir ugdymo programų pritaikymo. Pagerėja specialistų teikiamų paslaugų kokybę gyventojams
		2.3.2. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centrą bei jau veikiančias PPT aprūpinti modernia kompiuterių įranga	2003–2004 m.	ŠMM, Švietimo informacinių technologijų centras	104 000 litų (ŠMM vykdomos Mokyklų kompiuterizavimo programos lėšos)	Padidės tarnybų darbo kultūra, pagerės tarpusavio bendradarbiavimas, bendradarbiavimas su ugdymo įstaigomis, Švietimo ir mokslo ministerija
		2.3.3. Naujai įkurtas PPT aprūpinti tyrimo metodikomis ir išmokyti jomis naudotis	2003–2005 m.	ŠMM, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, savivaldybės	170 000 litų (savivaldybių lėšos)	34 PPT aprūpintos Weksler ir DISCO metodikomis (po 1 komplektą). Specialieji vaikų ugdymosi poreikiai, psichologinės problemos įvertintos kokybiškai, pradinėse stadijose, parengtos tinkamos rekomendacijos dėl tolesnio ugdymo ir

						ugdymo programų pritaikymo. Pagerėja specialistų teikiamų paslaugų kokybė gyventojams
		2.3.4. Naujai įkurtas PPT aprūpinti modernia kompiuterių įranga	2003–2005 m.	ŠMM, Švietimo informacinių technologijų centras, savivaldybės	136 000 litų (ŠMM vykdomos Mokyklų kompiuterizavimo programos lėšos)	Padidės tarnybų darbo kultūra, pagerės tarpusavio bendradarbiavimas, bendradarbiavimas su ugdymo įstaigomis, Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centru
	2.4. Tobulinti ugdymo centrų, pavaldžių Švietimo ir mokslo ministerijai, veiklą	2.4.1. Papildyti ugdymo centrų veiklos nuostatus, suteikti papildomų funkcijų	2003–2004 m.	Švietimo ir mokslo ministerija		Ugdymo centruose dirbantys surdopedagogai, tiflopedagogai, klinikiniai psichologai ir kt. specialistai atlieka sutrikusio regėjimo, klausos bei didelių elgesio ir emocijų sutrikimų, kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų turinčių vaikų tyrimą ir specialiųjų ugdymosi poreikių įvertinimą, konsultuoja vaikus, pedagogus, specialistus, šeimas, organizuoja mokytojų, ugdančių šių sutrikimų turinčiuosius, kvalifikacijos tobulinimą, rengia metodines rekomendacijas šių grupių vaikų ugdymo klausimais
Iš viso					3 572 000 – 3 872 000 litų.	